

Het land zo wijd, dat je er anders door gaat

Chroniqueur van een v

Vanger van clichébeelden of chroniqueur van een tijd die bijna verdwenen is. Henk Linnewiel uit Midwolda voelt zich meer het laatste. „Ik fotografeer alleen dat wat me bij de strot grijpt en wil het verleden niet romantiseren. Ik leg gewoon vast wat aan het verdwijnen is. Nu kan het nog. Want de verstedelijking slaat ook hier genadeloos toe.” Linnewiel, 66 jaar, kan zich oprecht boos maken. Als dierenarts bouwde hij een indrukwekkende carrière op in het Oldambt. Maar die tijd is voorbij, definitief. Linnewiel is fotograaf: „Absoluut, punt uit, basta.” Fotograferen doet hij in zwart-wit, de kleur die zoals hij zegt bij hem past, en mogelijk ook bij de omgeving die hij portretteert. Kleur laat hij aan anderen over.

der opsmuk. „Je moet de dingen niet mooier willen maken.”

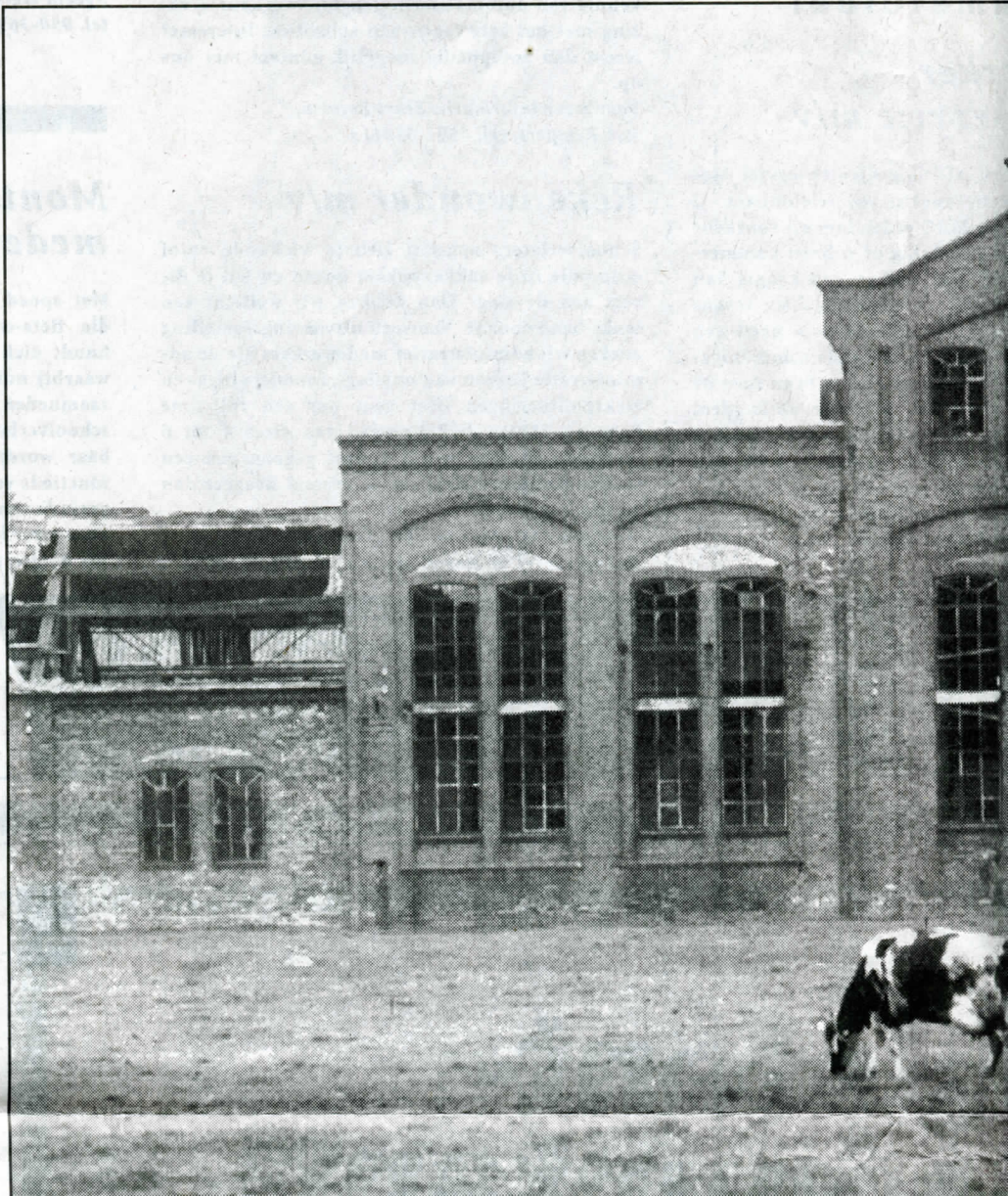
Er kwamen wat tentoonstellingen, twee fotoboeken en verzoeken om mee te werken aan een aantal projecten. Zo is hij gevraagd om het Walter Maas Huis in Bilthoven te fotograferen, een muziekinstituut uit 1924. Ook is Linnewiel gepolst of hij er iets in ziet om mee te werken aan een nog te verschijnen boek over de provincie Groningen. Maar verreweg de meeste van al zijn foto's liggen ongebruikt opgeslagen in dozen, verstopt op zolder en in kasten.

Onverwoestbaar

Veel leerde de fotograaf zichzelf. Meer leerde hij van fotograaf Engel Lameijer, destijds in dienst van deze krant, en bij het cultureel centrum de USVA in Groningen, waar hij les volgde bij Ton Broekhuis. Hij komt er nog vaak. Onlangs zag hij er een fototentoonstelling van een Mexicaanse fotografe, ook geen echte professional. „Ze heeft op heel indringende wijze haar wereld geportretteerd op een manier die me enorm aansprak. Maar ik werd met name ge-

raakt toen ze opmerkte dat fotografie voor me geen professe is maar een obsessie. Juist, dat ik. Dát is het. Een obsessie!”

In het boek schrijft Pelgrom: „Wie ouder i langzamer leeft, ziet de wereld om zich h voortdurend veranderen. Toch zullen er voor hen misschien maar weinig door mens handen gemaakte landschappen zijn, die zo verwoestbaar lijken als dat van het Oldambt. Linnewiel: „Deze omgeving spreekt enorm aan. Een plattelandsgemeente met beetje industrie, nog heel authentiek allem. Dat wordt compleet verpest. Eerst walsen over je heen met die snelweg A7 en nu k hier ook nog die Blauwe Stad met al die me Sodemieter op! Je hebt hier een schitter landschap, en dat wordt compleet naar de f tijnen geholpen.” Volgens Pelgrom zijn m sen „die niet zien hoe alles onafgebroken b is te veranderen, niet goed bij het versta Linnewiel: „Ik ben zeker niet wars van nie dingen. Zeker niet. Maar er wordt maar gebouwd zonder maat te houden. Esthe schijnt duur te zijn. Toen ik hier kwam wo

De fotograaf houdt ervan in de publiciteit te staan, aandacht te krijgen. Zijn tuinhuisje is getooid met het bord 'Linnewiel, dierenarts', zonder de titel dr. „Toen ik promoveerde heb ik dat bord bij de voordeur weggehaald, onmiddellijk. Weg ermee, naar achteren, uit het zicht. Waarom zou je je minder voordoen dan je bent.”

„Linnewiel, dierenarts”, zonder de titel dr. „Toen ik promoveerde heb ik dat bord bij de voordeur weggehaald, onmiddellijk. Weg ermee, naar achteren, uit het zicht. Waarom zou je minder voordoen dan je bent.”

Door **Pieter Broesder**
Foto's **Henk Linnewiel**

Onlangs verscheen van hem bij uitgeverij Thoth een tweede boek met honderd foto's uit de jaren 1964 tot en met 1997 over het gebied waar hij woont en werkt. Het verscheen naar aanleiding van het afscheid van wethouder Pieter Drenth van de gemeente Scheemda. Deze wilde geen afscheidscadeau, maar zag liever een boek uitkomen waar iedereen wat aan zou hebben. Kinderboekenschrijfster Els Pelgrom, die zelf ook jarenlang in het Oldambt woonde, schreef de inleiding.

Geboren in Arnhem, woont Linnewiel nu al meer dan 35 jaar in Midwolda. Tot 1988 had hij er zijn praktijk. Hij leerde er de mensen kennen en de streek waarderen. „Ze noemen me Linnewiel, dokter of veearts, afhankelijk van de kerk die ze bezoeken.” Hoewel hij jarenlang intensief met de bewoners optrok spreekt hij geen woord Gronings. „Helemaal niet. Ik heb absoluut geen taalgevoel. Engels, Duits of Frans komen ook niet over mijn lippen.” Problemen leverde hem dat nooit op, ook niet bij het fotograferen. Hij begreep de mensen, en zij hem, zo ook wel. Door zijn houding wist hij respect af te dwingen. Hij verhaalt over zijn voorganger die tijdens een consult wel eens 'ik weet het niet' durfde te zeggen. Zelf zou hij dat nooit hebben gedaan. „Fout, absoluut fout. Dat willen de mensen niet horen. Ik zei nooit dat ik het niet wist. Niet om me zelf beter voor te doen of om te liegen, maar juist om ze gerust te stellen. Zo van: we hebben iemand in huis die het weet.”

Onzichtbaar

Veel van zijn foto's zijn tijdens de visites gemaakt. „Die camera had ik natuurlijk niet altijd mee. Maar vaak greep ik als de telefoon ging eerst de camera en dan naar de tas met instrumenten.” Hij kon vaak uren ongestoord z'n gang gaan. „Je maakt een praatje met de mensen, blijft wat rondhangen en na verloop tijd word je vanzelf onzichtbaar.” Hij is gek op details; een scheur in de muur, een oude deurklink of de verweerde gezichten van de mensen die de jaren voorbij hebben zien gaan.

Problemen bij het fotograferen had hij zelden of nooit. Een enkeling wilde niet voor de camera verschijnen. „Ik wilde wel eens een foto maken voordat ik met de behandeling begon. Daar hadden ze ook wel eens moeite mee. Ga eerst maar eens aan het werk en maak dan maar een foto.”

Hoewel verknocht aan het Oost-Groninger land, sluit hij er zich niet op. Regelmatig moet hij even bijtanken in een grote stad. Amsterdam ziet hij het vaakst. Iedere maand verblijft hij wel een week in de hoofdstad. Maar eigenlijk ziet hij het liefst nog grotere steden. New York bijvoorbeeld. Twee jaar geleden was hij er voor het laatst. Uiteraard met camera. Maar steeds keert hij naar Midwolda terug, naar het land 'zo wijd, dat je er anders door gaat ademen', zoals Els Pelgrom het omschrijft.

Geen opsmuk

Op zijn achtste kreeg hij zijn eerste fototoestel („het moet hier nog ergens liggen”) en sindsdien liet de wereld van de fotografie hem niet meer los. Het jarenlang werken in de omgeving van zijn praktijk leverde een waar tijdsdocument op van een omgeving sterk in verandering. Linnewiel probeerde de mensen en de gebouwen in beeld te brengen zoals ze zijn. Zon-

er anders door gaat ademen r van een verdwijnende

dingen niet mooier
stellingen, twee fo-
mee te werken aan
hij gevraagd om het
ven te fotograferen,
24. Ook is Linnewiel
om mee te werken
boek over de provin-
weg de meeste van al
t opgeslagen in don-
n kasten.

chzelf. Meer leerde
meijer, destijds in
ij het cultureel cen-
a, waar hij les volgde
nt er nog vaak. Ont-
toonstelling van een
geen echte profes-
ringende wijze haar
een manier die me
werd met name ge-

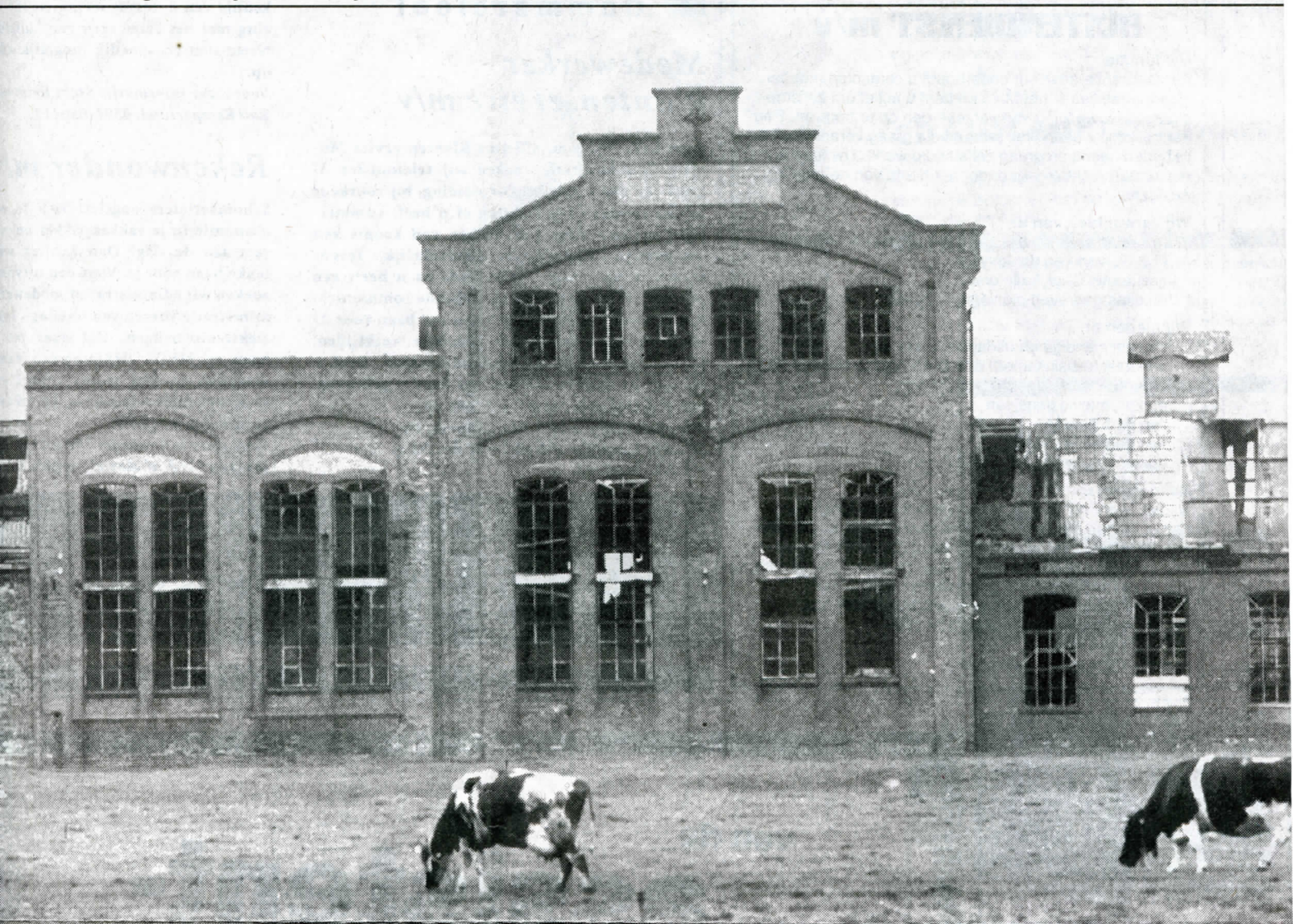
raakt toen ze opmerkte dat fotografie voor haar geen professe is maar een obsessie. Juist, dacht ik. Dát is het. Een obsessie!"

In het boek schrijft Pelgrom: „Wie ouder is en langzamer leeft, ziet de wereld om zich heen voortdurend veranderen. Toch zullen er ook voor hen misschien maar weinig door mensenheden gemaakte landschappen zijn, die zo onverwoestbaar lijken als dat van het Oldambt.” Linnewiel: „Deze omgeving spreekt me enorm aan. Een plattelandsgemeente met een beetje industrie, nog heel authentiek allemaal. Dat wordt compleet verpest. Eerst walsen ze over je heen met die snelweg A7 en nu komt hier ook nog die Blauwe Stad met al die meren. Sodemieter op! Je hebt hier een schitterend landschap, en dat wordt compleet naar de filistijnen geholpen.” Volgens Pelgrom zijn mensen „die niet zien hoe alles onafgebroken bezig is te veranderen, niet goed bij het verstand.” Linnewiel: „Ik ben zeker niet wars van nieuwe dingen. Zeker niet. Maar er wordt maar raak gebouwd zonder maat te houden. Esthetiek schijnt duur te zijn. Toen ik hier kwam wonen

was het 's avonds donker, echt donker, en je hoorde er het niets. Nu staat er achter mijn huis een NAM-locatie die oplicht als een kerstboom en nergens verneem je meer de stilte.” Wellicht dat die hang naar nostalgie, dat selectief terugkijken naar het verleden, hem niet naar de kleurenfilm doet grijpen. Want anders dan zijn voorbeeld, de pionierend landschapfotograaf Ton Broekhuis die het liefst in kleur werkt, houdt Linnewiel het op zwart-wit. „Zeker, het is voor mij gemakkelijk om commentaar te geven. Ik bevind me in een zeer comfortabele positie. Ik heb een tweede carrière kunnen beginnen, woon in een groot ruim huis en hoef me verder geen zorgen te maken. Maar ik wil de dingen die ik zie verdwijnen vastleggen, voordat ze geheel verdwenen zijn. Waar ook in Nederland je komt: het is overal meer van hetzelfde. Dat stemt me somber en maakt me kwaad.” Toch ging hij één keer in op het verzoek dan eens op beeld vast te leggen wat hij zo lelijk vond. „Dat doe ik nooit weer. Het resultaat was prachtig. Het stond er allemaal veel te mooi op.”

▲ Fotograaf Henk Linnewiel

gaat ademen

en verdwijnende tijd

AE 53

Drents
Groningse
Dagbladen

Zaterdag
13 juni
1998

Z

Oldambt

dat fotografie voor haar
en obsessie. Juist, dacht
ie!"

grom: „Wie ouder is en
e wereld om zich heen
en. Toch zullen er ook
ar weinig door mensen-
chappen zijn, die zo on-
dat van het Oldambt.”

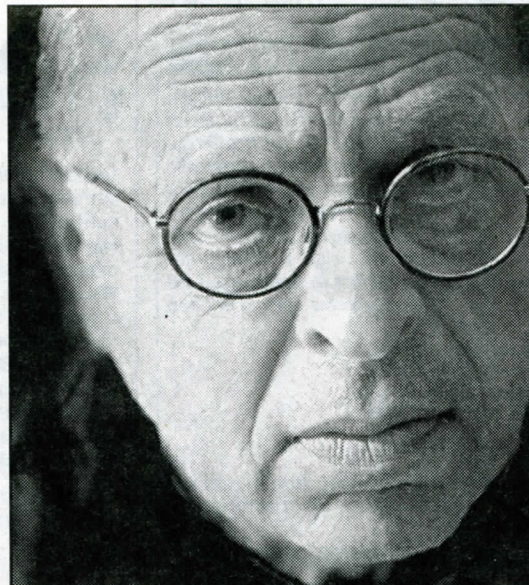
geving spreekt me
andsgemeente met een
el authentiek allemaal.
erpest. Eerst walsen ze
nelweg A7 en nu komt
e Stad met al die meren.
ot hier een schitterend
t compleet naar de filis-
ens Pelgrom zijn men-
lles onafgebroken bezig
goed bij het verstand.”

r niet wars van nieuwe
ar er wordt maar raak
t te houden. Esthetiek
en ik hier kwam wonen

was het 's avonds donker, echt donker, en je
hoorde er het niets. Nu staat er achter mijn huis
een NAM-locatie die oplicht als een kerstboom
en nergens verneem je meer de stilte.”

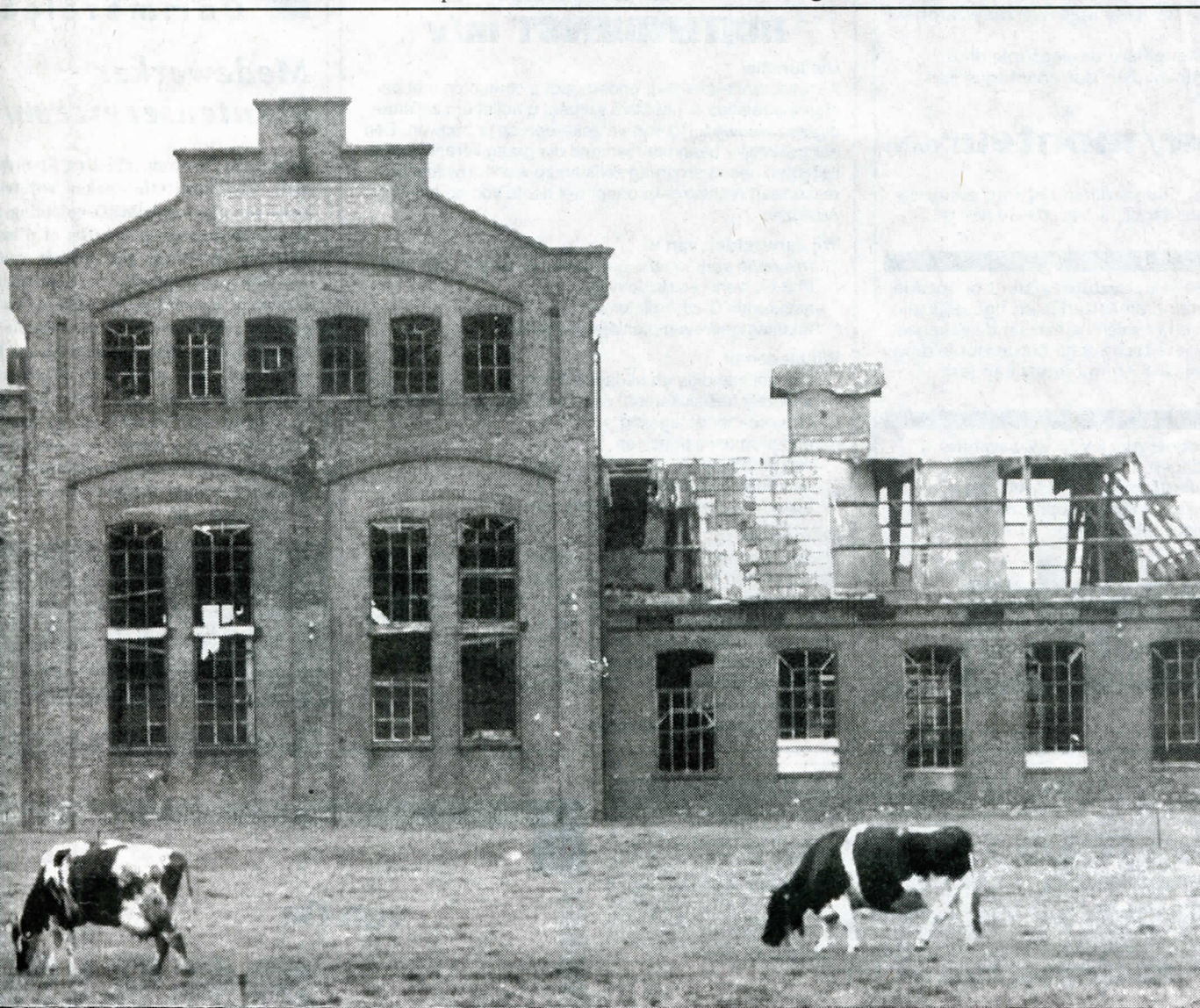
Wellicht dat die hang naar nostalgie, dat selec-
tief terugkijken naar het verleden, hem niet
naar de kleurenfilm doet grijpen. Want anders
dan zijn voorbeeld, de pionierend landschapfo-
tograaf Ton Broekhuis die het liefst in kleur
werkt, houdt Linnewiel het op zwart-wit.

„Zeker, het is voor mij gemakkelijk om comen-
taar te geven. Ik bevind me in een zeer
comfortabele positie. Ik heb een tweede carriè-
re kunnen beginnen, woon in een groot ruim
huis en hoef me verder geen zorgen te maken.
Maar ik wil de dingen die ik zie verdwijnen
vastleggen, voordat ze geheel verdwenen zijn.
Waar ook in Nederland je komt: het is overal
meer van hetzelfde. Dat stemt me somber en
maakt me kwaad.” Toch ging hij één keer in op
het verzoek dan eens op beeld vast te leggen
wat hij zo lelijk vond. „Dat doe ik nooit weer.
Het resultaat was prachtig. Het stond er alle-
maal veel te mooi op.”

▲ Fotograaf Henk Linnewiel.

Foto: AnneMarie Kamp

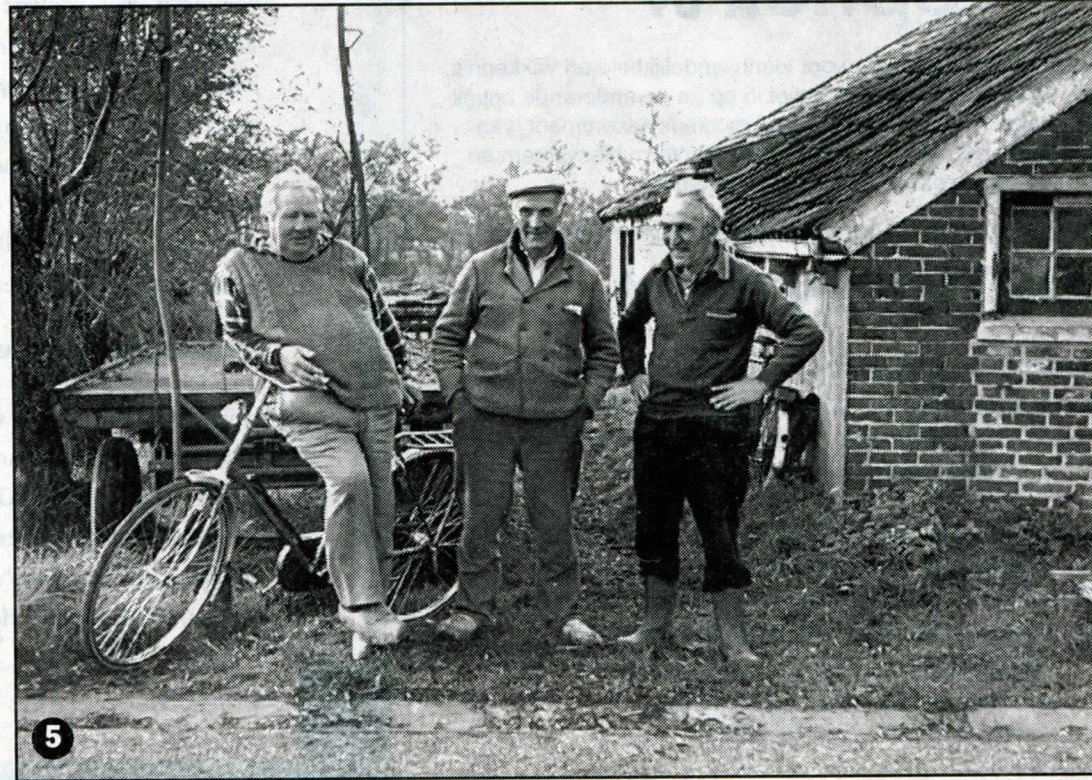
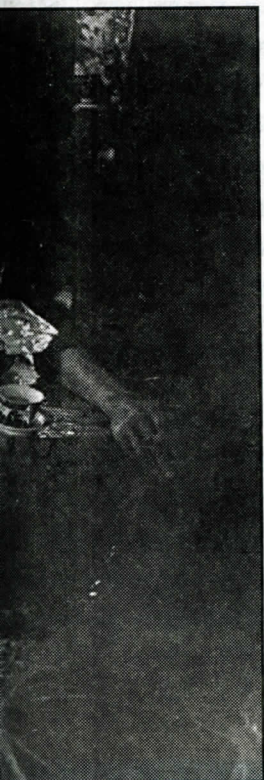
1 Strokar-
tonfabriek De
Toekomst in
Scheemda
(1997)

3

2 Mousen
was goed aan
de lijn (1996)

3 Pieter
Koning,
Oostwold
(1974)

5

4 Aaltje
Wezeman,
Nieuwolda
(1974)

5 De heren
Greven, Baas
en Dammer,
Oostwold
(1989)